

به ناوی خودای به خشندهو میهره بان

به ناوی گه نه وه

په رله مانی کوردستان - عیراق

پالپشت به حوکمه کانی بر گه ی (۱) له ماده ی (۵۶) ی یاسای ژماره (۱) ی سالی ۱۹۹۲ ی هموار کراو و، به گویره ی نه وه ی نه نجومه نی وه زیران خستیه روو، په رله مانی کوردستان - عیراق له دانیشتنی ئاسایی خوی ژماره (۱۵) ۱۵ که رژی ۲۰۱۳/۵/۷ گری درا، بریاری دهر کردنی نه یاسایه ی دا:

یاسای ژماره (۷) ی سالی ۲۰۱۳

یاسای هموار کردنی سییه می یاسای ماف و نیمتیازاتی که سوکاری شه هید و نه نفالکراوه کان

ژماره (۹) ی سالی ۲۰۰۷ له هه ریمی کوردستان - عیراق

ماده ی به که م:

ههردوو بر گه ی (۵ و ۶) ی ماده ی به که می یاساکه هموار ده کرین و به م شیوه یه ی خواره وه ده خویندرینه وه:

(پینجه م: شه هید: هه ر که سیك گیانی خوی به ختکردییت له کاتی بهر خوودانی چه کداریی وهك پیشمه ر گه یهك یان خه باتی سیاسی وهك بهرگری کردنیك له مافی پیکهاته کانی گه لی کوردستان دژ به رژی مه داپلۆسیته ره یهك له دوای به که کان له کوردستان و ناچه کوردستانیه کانی دهره وه ی ئیداره ی هه ریم و به م شیوه یه ی خواره وه پۆلین ده کریت:

أ- شه هیدی سه نگر: هه ر که سیك له کاتی بهر خوودانی چه کداریی وهك پیشمه ر گه یهك یان خه باتی سیاسی یان له دهره نه نجامی ههردوو کیان دژ به رژی مه داپلۆسیته ره یهك له دوای به که کان وهك بهرگری کردنیك له خاك و گه لی کوردستان، شه هید بو بییت.

ب- شه هیدی جینۆساید: هه ر که سیك شه هید بو بییت له نه نجامی تاوانه کانی جینۆساید له کاتی تاوانه کانی نه نفال یان به کارهینانی چه کی کیمیاوی یان جینۆسایدی بارزانیه کان یان کورده فهیلیه کان یان هه ر تاوانیکی تری نه نجامدراو دژ به پیکهاته کانی گه لی کوردستان له کوردو تورکمان و کلدان سریان ئاشوریه کان و نه رمه نه کان و نه وانی تر.

ج- شه هیدی هاوالاتی: هه ر که سیك شه هید بو بییت له نه نجامی کاره جهنگیه کان یان کاره تیرۆرسته یه کان یان کۆچی کردنی به زۆره ملی یان له کاتی کۆچره وه ملیۆنیه که ی گه لی کوردستان یان کۆچی کردنه کانی تر.

شه شهه: خانه وادهی شههیدو نه نفالکراو: هاوسه ران هاوسه ره کان یان کورو کچ و دایک و باوک و براو خوشکی له یهک دایک و باوک (أشقاء) و براو خوشکی له یهک دایک و باوک نا (غیر أشقاء) و هه ره که سیکی تر که به بریاریکی دادگه ریی بسه لمینیت که واکه سی شههید یان نه نفالکراو به خوی ده کرد یان نهو به خوی که ری شههید یان نه نفالکراو که بوو بیټ).

ماددهی دووهه:

ماددهی چواره می یاساکه هه موار ده کریت و بهم شیوه بهی خواره وه ده خویندریته وه: یه کهم: لیژنه یهک به سه رو کایه تی فه رمانبه ریک پیکنده هیتریت، که پله که ی له به ریوه به ری گشتی که متر نه بیټ و خاوه ن شاره زایی و پسپوری بیټ و نه ندامیتی چوار فه رمانبه ری وه زاره ت، که پله کانیا ن له به ریوه به ره که متر نه بیټ، به مهر جیک یه کیکیان یاسایی بیټ، بو تیروانینی نهو نارازی بوونه ی که له لایه ن خانه واده ی شههیدان و نه نفالکراواندا له سه ر نهو بریارانه ی له به ریوه به رابه تیه گشتیه کانی پاریز گاگان ده رده کرین پیشکه ش کراون، وه بریاره کانی لیژنه به زورینه ده رده کرین و وه زیر په سه ندیان ده کات.

دووهه: نهو لیژنه به ی له سه ره وه پیکه یتراره نه م نه رکانه ی خواره وه له نه ستو ده گریټ:

- ۱- تیروانینی نهو نارازی بوونانه ی که له لایه ن خانه واده ی شههیدان و نه نفالکراواندا پیشکه ش کراون به مه بهستی نه وه ی حوکه کانی نه م یاسایه بیانگریته وه.
- ۲- هه ره که سیکی خاوه ن به رزه وه ندی مافی هه یه ته زه لوم بکات له لای لیژنه ی تاییه ت له و بریاره ی که ده ریکر دووه له ماوه ی (۳۰) سی روژ له ریکه وتی پیراگه یانندی به بریاره که یان هه ژمار کردنی به وه ی پی راگه یتراره وه.
- ۳- پیویسته له سه ر لیژنه ی تاییه ت وه لای ته زه لومه پیشکه ش کراوه کان بداته وه له ماوه یهک که له (۶۰) شهشت روژ له ریکه وتی پیشکه ش کردنیان تیبه ر نه کات.
- ۴- هه ره که سیکی خاوه ن به رزه وه ندی مافی هه یه په نا باته به ر دادگاگانی باری که سیټی بو نه وه ی بیسه لمینیت که واکه حوکه کانی نه م یاسایه ده یگریته وه پاش نه وه ی لیژنه بریار ده دات به ره تکر دنه وه ی ته زه لوم، وه پیشکه ش کاری داواکاریه که له رسوماتی دادوه ری ده به خشریت.
- ۵- بریاری دادگاگانی باری که سیټی شیوی تانه لیدان ده بن له به رده م دادگای ته میز له ماوه ی (۳۰) سی روژ له ریکه وتی پیراگه یانندی بریاره که یان هه ژمار کردنی به وه ی پی راگه یتراره وه.

ماددهی سیبیه م:

ههردوو برگی (دووه م و شهشه م) ی ماددهی پینجه م له یاساکه هه موار ده کریت و به م شیوه یه ی خواروه ده خویندریته وه:

دووه م: ئه وانه ی حوکمی برگی (یه که م) ی ماددهی شهشه م ده یانگریته وه بریتین له:

۱- ژن و میرد.

۲- کورپو کچ: ئه گهر هیچ مووچه یه کی حکومی وهرنه گرن.

۳- مندالی په ککه وته: مندالی په ککه وته لهو مهرجه ی له برگی (۲) ی سه ره وه دا هاتوو به ده ده کرین.

۴- دایک و باوک.

۵- براو خوشک: ئه گهر هیچ مووچه یه کی حکومی وهرنه گرن.

شهشه م:

أ- مندال و براو خوشکی قوربانیا نی جینۆساید لهو مهرجه ی له (۲) ی دووه می سه ره وه دا هاتوو، تاوه کو له لایهن حکومه تی ئیتیحادیه وه قهره بوو ده کرینه وه، به ده ده کرین.

ب- مندالی شههیدی سه نگه ر لهو مهرجه ی له (۲) ی دووه می سه ره وه دا هاتوو، به ده ده کرین.

ماددهی چوارهم:

یه که م: برگی (یه که م) ی ماددهی حه وته می یاساکه هه موار ده کریت و به م شیوه یه ی خواروه ده خویندریته وه:

(یه که م: خانه واده ی شههیدی سه نگه رو قوربانیا نی جینۆساید ده بنه خاوه نی ئه م ماف و ئیمتیا زاتانه ی خواروه وه:

۱- هاوسه ری شههیدی سه نگه رو قوربانیا نی جینۆساید مینحه یه کی دارایی و پارچه زه ویه که یان یه که یه کی نیشته جیبوونیا ن به م شیوه یه ی خواروه وه پیده به خشریت:

أ- شههیدی ره بن، ئه وایه که ی نیشته جیبوون یان پارچه زه ویه که به ناوی باوک و دایکی یان به ناوی یه کیکیان له کاتی مردنی ئه وی تر، تو مار ده کریت.

ب- شههیدی ره بنی باوک و دایک مردو، ئه وایه که ی نیشته جیبوون یان پارچه زه ویه که به ناوی براو خوشکه کانی تو مار ده کریت.

ج- شههیدی خاوهن هاوسهرو ئه گهر مندالی نه بیټ، ئهوا یه که ی نیشته جیوون یان پارچه زهوییه که به ناوی هاوسهرو باوک و دایکی، یان یه کیکیان له کاتی مردنی ئهوی تر، تو مار ده کریت.

د- ئه گهر شههید هاوسهرو مندالی هه بیټ، ئهوا یه که ی نیشته جیوون یان پارچه زهوییه که به ناوی هاوسهرو منداله کانی تو مار ده کریت.

۲- ئه گهر شههید زیاتر له یهك ژنی هینا بیټ، یان ئافره تیکی شههید زیاتر له جاریک شووی کرد بیټ، ئهوا ئهوی له کاتی شههید بوونی که سی شههید په یوهندی هاوسهر گیری له گه لدا ماییت و بو منداله کانی له م شههیده یان بو منداله کانی شههید لهو هاوسهروی بهر له شههید بوونی کۆچی دوا یی کردوه یان لپی جیا بو ته وه، ئهوا هه مان ماف و ئیمتیا زاتی بریار دراو له م یاسایه یان ده بیټ.

۳- ئه گهر له یهك خیزانی کدا زیاتر له شههیدیک هه بیټ، ئهوا دابه شکردنی ئهو شایستانه ی له م یاسایه دا هاتوون، به م شیوه یه ی خواره وه ده بیټ:

ا- ژن یان میرد و مندال و باوک و دایک سه رجهم شایسته کان وهر ده گرن له گه ل ره چاو کردنی حوکمه کانی ماده دی پینجه می ئه م یاسایه.

ب- ههر یهك له براو خوشکی شههیدی سه نگهرو شههیدی هاو لاتی به پی بر گه ی (یه که م) ی ماده دی شه شه می ئه م یاسایه، به جیا شایسته کان وهر ده گرن.

ج- ئه گهر ههردوو باوک و دایک شههیدی سه نگه ر بن یان شههیدی هاو لاتی، ئهوا منداله کانی شههید شایسته کانی یهك شههید وهر ده گرن به دهر له حوکمه کانی ماده دی (پینجه م) ی ئه م یاسایه.

د- سه رباری ئهوی له بهندی (۳) ی سه ره وه دا هاتوو ه ئه گهر له خیزانه که دا یهك که سی شایسته مایه وه، ئهوا شههیدانه یه کی بو سه رف ده کریت.

دووهم: ههردوو بهندی (۴، ۸) ی بر گه ی دووهمی ماده دی ههوتهم له یاسه که هه لده وه شیندریته وه ئهوی دادیت جیگه یان ده گر یته وه و، بهندی (۳) هه موار ده کریت، به م شیوه یه ی خواره وه:

(۳- پیوسته له سه ر حکومت روفاتی شههیدو ئه نفالکراو له ناوه وه و دهر وه ی هه ریم به ییتته وه بو جیگه ی نیشته جیوونی خیزانه که ی و تیچوونه کانی ئه مهش له ئه ستو بگریت).

(۴- ریژه ی ۵٪ پینج له سه دی دامه زراندن له پوسته گشتیه کاندای بو مندالی شههیدان به پی یاسای ئه نجومه نی راژه ی گشتی له هه ریما، ته رخا ن بگریت).

(۸- سەرفکردنى دەرمالەى (ھاوسەرئىتى و مندال) بۇ ژن و مېرد و مندالى شەھىد بە رېئىمايى
كە وەزارەت دەرىدە كات رېئىدە خرىت).

ماددەى پېئىچەم:

وەزىر بۇى ھەيە رېئىمايى پېئىست بۇ ئاسان جىئە جىئىکردنى حوكمە كانى ئەم ياسايە دەرىكات.

ماددەى شەشەم:

كار بە ھىچ دەقىكى ياسايى يان برىارىكى ناكۆك لە گەل حوكمە كانى ئەم ياسايە دا ناكرىت.

ماددەى جەوتەم:

پېئىستە لەسەر ئەنجومەنى وەزىران و لايەنە پەيوەندارە كان حوكمە كانى ئەم ياسايە جىئە جىئى بكنە.

ماددەى ھەشتەم:

ئەم ياسايە لە رېئىكەوتى بلاو كرىدە وەى لە رۆژنامەى فەرمى (وەقايەى كوردستان) دا جىئە جىئى
دە كرىت.

د. ارسلان بايز اسماعيل

سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان - عىراق

ھۆيە پېئىستكارەكان

لە پېئىناو ئاسانكارى و مسۆگەر كرىد و رېئىخستنى گەيشتنى مافە كان بەو كەسانەى شايستەن لە
خانە وادەى شەھىدان و ئەنفال كراوان و قوربانىانى جىئۆسايىدو قەرەبورو كرىدە وەيان و كەم كرىدە وەى
نەھامەتە كانىان، ئەوا ئەم ياسايە دەرىچووئىندرا.